

МІНІСТЕРСТВО ПРАЦІ ТА СОЦІАЛЬНОЇ ПОЛІТИКИ УКРАЇНИ
ЧЕРНІГІВСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ ІНСТИТУТ ПРАВА,
СОЦІАЛЬНИХ ТЕХНОЛОГІЙ ТА ПРАЦІ
КАФЕДРА ФІЛОЛОГІЇ

**ФОРМУВАННЯ МОВЛЕННЄВОЇ
КОМПЕТЕНЦІЇ НА ЗАНЯТТЯХ З МОВИ**

ЗБІРНИК МАТЕРІАЛІВ
НАУКОВО-ПРАКТИЧНОГО СЕМІНАРУ
(27 грудня 2006 р.)

ЗМІСТ

Передмова	4
Шевлюга М.Г. Етапи навчання читанню під час вивчення теми “Судова система Великої Британії”	5
Накопечна Н.М. Види читання та методика їх організації	9
Сумак Н.О. Проблеми розвитку вмінь ознайомлювального читання в немовному вузі	18
Корогод Т.О. Формування лексичних навичок читання з теми “Судова система Великої Британії”	24
Савченко Л.І. Безперекладна семантизація юридичної термінології	31
Терлецька У.І. Формування граматичних навичок читання з мови у студентів факультету “Правознавство”	33
Шевченко Ю.В. Організація роботи з періодикою на заняттях з іноземної мови	41
Губар В.В. Читання латинських текстів. Принцип інтерференції	47
Колотова О.О. Використання засобів перекладу для формування мовленнєвої компетенції студентів	52

ФОРМУВАННЯ ЛЕКСИЧНИХ НАВИЧОК ЧИТАННЯ З ТЕМИ “СУДОВА СИСТЕМА ВЕЛИКОЇ БРИТАНІЇ”

Корогод Т.О.,
в.о. завідувача кафедри філології

Успішний розвиток вміння читати, говорити та розуміти на слух неможливий без міцних знань та вмінь у сфері лексики, за допомогою якої саме і відбувається процес передачі інформації. Вибір Україною курсу на входження в Європейський економічний та освітній простір, інтеграція європейських країн вимагає підготовки висококваліфікованих спеціалістів у різних сферах суспільства, в тому числі й юриспруденції. Тому навчання фахової лексики є необхідним складником у процесі оволодіння англійською мовою як засобом фахового спілкування, реалізація якого відбувається безпосередньо через процес читання оригінальної літератури зі спеціальності. З цією метою необхідно створити систему вправ для засвоєння термінологічної лексики під час роботи з фаховими текстами, яка базується на дидактичних принципах доступності, посиленості, наочності, свідомості, активності, проблемності, систематичності та послідовності. Безумовно, має бути збережено комунікативний принцип навчання з врахуванням лінгвістичних особливостей і методичної типології відібраних лексичних одиниць, застосування когнітивного підходу до навчання іншомовної фахової лексики.

Як відомо, засвоєння лексичного матеріалу відбувається поетапно:

I етап – етап презентації та семантизації термінологічної лексики. Це етап дотекстового опрацювання термінологічної лексики, на якому виконуються вправи на номінацію термінів, на розуміння їх значень та вміння знаходити українські відповідники, вміти оперувати ними на рівні слова, словосполучення або ж речення. Завдання цього етапу носять некомунікативний характер та передбачають формування у студентів вмінь та навичок ідентифікувати і розуміти основні значення термінів; збільшення запасу фахової лексики і підготовка до читання тексту; поглиблення фонових знань та активізація подальшої мисленно-мовленнєвої діяльності студентів.

II етап – етап закріплення і автоматизації вживання термінологічної лексики, основним завданням якого є відтворення та формування автоматизмів операцій з термінологічною лексикою. Це вправи на знаходження термінів у тексті, на побудову асоціативних зв'язків, на вміння оперувати термінами на рівні речення і понадфразової єдності. За спрямованістю дії ці вправи – репродуктивні, рецептивно-продуктивні. За своїм характером – умовно-комунікативні, частково керовані, індивідуальні, зі слуховими та зоровими формальними і змістовими опорами, які передбачають наявність мовленнєвого завдання і мовленнєвої ситуації. Окрім того, на цьому етапі відбувається формування пізнавального інтересу до тексту, створюється мотивація до подальшого читання текстів зі спеціальності та процес навчання прогнозуванню його змісту або ж вираження основної ідеї, виходячи з термінологічної лексики.

Останній етап націлений на активізацію і контроль засвоєння термінологічної лексики. На цьому етапі проходить інтегрування сформованих механізмів та усвідомлене використання фахової лексики у мовленнєвій діяльності студентів на основі прочитаного. Післятекстові вправи спонукають студентів до продукування монологічних і діалогічних висловлювань текстового рівня як у усному, так і писемному мовленні. В цьому випадку слід наголосити на взаємозв'язок всіх видів мовленнєвої діяльності. Ці вправи можна охарактеризувати як рецептивно-продуктивні та продуктивні, які потребують наявності навчально-мовленнєвої ситуації та вмотивованого комунікативного завдання як з вербально-зоровими опорами, так і без них. За критерієм комунікативності це є умовно-комунікативні і комунікативні вправи.

Виходячи з вищесказаного, слід відмітити, що етапи навчання фахової лексики співвідносяться з етапами діяльності з опрацювання фахових текстів. Відповідно можна виділити три групи вправ: 1) дотекстові, в яких відбувається семантизація і первинне закріплення термінологічної лексики; 2) текстові, в яких проходить автоматизація термінологічної лексики; 3) післятекстові, в яких засвоєна термінологічна лексика актуалізується у мовленні і логічно входить до змісту спілкування. Отже, засвоєння лексики відбувається через рецепцію, проходить етап відтворення і веде до породження свого власного висловлювання. Під час виконання вправ за даною схемою відбувається процес саме вдумливого читання тексту, а тому і свідоме та стійке засвоєння лексики.

Слід наголосити на застереженнях деяких дослідників-методистів щодо передтекстової діяльності викладачів, яка має не зачіпати змісту тексту, щоб не втратити комунікативну цінність. Проте, в даному випадку не слід змішувати дії з активізації лексико-граматичного матеріалу на початковому етапі з діяльністю перед власне його читанням. Тобто, формування завдань до передтекстових вправ з метою формування лексичних навичок може мати деяку некомунікативну спрямованість, коли ж текстові і післятекстові вправи реалізують принцип комунікативності. Вже на II етапі студенти можуть віднайти важливу інформацію, сформувавши певні міркування та своєю власною особистою оцінкою прочитаного. Все це сприятиме активному засвоєнню лексики. Щодо післятекстових вправ, то вони мусять вмотивувати студента до спілкування, створюючи поштовх до формування та висловлювання власної думки.

Для студентів факультету «Правознавство» спеціальності «Право і організація соціального захисту» нижче напруцьовано наступний комплекс вправ для формування лексичних навичок читання з теми: «Судова система Англії та Уельсу».

I етап. Автоматизація дії студентів з новими лексичними одиницями на рівні слів, словосполучень і речень Вправи на сприйняття та імітацію ЛО

Ex.1. Listen to the words you have on your list and try to remember how they are pronounced: Jury, trial, Magistrate, inferior courts, indictment, commit, capital sentence, appoint, duty.

Ex.2. Listen to the words again. Repeat each words in the pause: Jury, trial, Magistrate, inferior courts, indictment, commit, capital sentence, appoint, duty.

Ex.3. Listen to the words paying attention to their spelling and pronunciation: High Court, Magistrate Court, Crown Court, lay magistrate, commit for, jurisdiction, judge, public opinion.

Ex.4. Read the words you have just heard.

Ex.5. Repeat the words in the pause: High Court, Magistrate Court, Crown Court, lay magistrate, commit for, jurisdiction, judge, public opinion.

Ex.6. Read the words and complete the spelling of the unfinished words: Hi_h Court, _agistrate Court, Cr_wn Court, la_ magistrate, co_mit for, jur_isdiction, _udge, public op_nion.

Ex.7. Underline the correct answer or answers. The underlined justice is pronounced the same as in:

- 1) Judicial, judicature, juror, judge, jurisdiction, juvenile.

Ex.8. Which syllable has the main stress in these words? Put them into the correct column.

First syllable	Second syllable	Third syllable

Judicial, judicature, pyramid, indict, obligation, offender, criminal, civil.

Ex.9. Look at the underlined letters (letter – combinations) in the pairs of words below. Is their pronunciation the same or different? Put “S” next to the pair if it’s the same and “D” if different.

- 1) composite – compose;
- 2) appoint – apex;
- 3) procedure – duration;
- 4) judge – juvenile;
- 5) magistrate – trace.

Ex.10. How do you pronounce the following words: society, machinery, branch, bench of lay magistrates, arrangements, penalty, quality, court of trial, appointee?

Can you read them to your partner? Now exchange the roles. Were all the words pronounced correctly? Listen to the key.

Вправи на ідентифікацію ЛО

Ex.11. Listen to/read – the following words and choose these which together with the word “crime” form the judicial terms: Civil, criminal, accuse, leading, complicated, commit, investigate, hear.

Ex.12. Circle the word which does not fit:

- 1) sentence, penalty, breach of law;
- 2) offender, magistrate, criminal, convict;
- 3) authority, competence, power, duty;
- 4) occupy, hold, appoint, violate;
- 5) High Court, Crown Court, Constitutional Court, Juvenile Court, Magistrate Court, Court of Appeal.

Вправи на номінацію ЛО

Ex.13. How will you say the following word – combinations: мировий суддя, суди по справам неповнолітніх, обвинувальний акт, Високий суд, суд присяжних, передавати на розгляд, смертна кара, вирок.

Ex.14. To guarantee the right of protection of citizens (nationals) name the main words you need. Can you say the words to your partner? Exchange your roles.

Ex.15. While speaking about the legal process combine one word on the right to make a two – word phrase. Use each word only once. The first is done for you.

l	e
1. Ministry of	a. offence
2. judicial	b. sentence
3. lay	c. magistrate
4. capital	d. crime
5. commit	e. Justice
6. indictable	f. system

Ex.16. Make up word-combinations with the following words: case, verdict, offences, court, to sentence.

II етап. Автоматизація дій студентів з новими лексичними одиницями на рівні речення та понадфразової єдності

Вправи на вибір ЛО

Ex.17. Pick out from the text all the word-combinations with the following words necessary for speaking about the judicial system in England and Wales: court, to be based on; magistrate; to try.

Ex.18. Explain the following words in English: to offend, jurisdiction, trial, appointee, indictment.

Ex.19. In what situations would you use the following definitions of these phrases:

- 1) to act as manager or administrator;
- 2) to make appointment to an office;
- 3) the act of breaking a law;

- 4) to do an offence or crime;
- 5) to make formal accusation against somebody on the basis of positive legal evidence;
- 6) to examine and decide (a case) in a law court.

Вправи на семантично обумовлене групування

Ex.20. Making the following sentences complete by translating the phrases in brackets you will have a look at the judicial system of England and Wales. Learn some new facts you would like to ask your teacher.

1. (Судова система Англії) is now based on the Courts Act, 1971. The Crown Court (розглядає) all serious indictable offences.
2. The Supreme Court of Judicature (складається з Апеляційного суду, Високого суду та Королівського суду).
3. A judge of the Crown Courts (призначається) from among High Court judges.
4. All indictable offences (поділяються на 4 класи).
5. Class Two offences (підсудні) by High Court judge and a jury.
6. (Мирові судді) are appointed by the Crown under the advice of the Lord Chancellor.
7. Magistrates Courts may try the less serious indictable offences (без наявності присяжних).
8. (Суди у справах неповнолітніх) keep children away from criminals.

Ex. 21. The professor examined the student about the jurisdiction of each court. Here are his answers.

Write down professor's questions.

The first one is done for you.

1. What are the main sources of Law?

The main sources of law in the United Kingdom are legislation, common law and European community law.

2. _____?

The judicial system is organized in the form of pyramid.

3. _____?

About 97 per/cent of all criminal cases are held by magistrates' courts.

4. _____?

Magistrate is a person (usually unpaid) who is appointed to try small offences.

5. _____?

The Crown Court hears the cases before a jury.

Ex. 22. A British professor is going to deliver a lecture about the court system of England and Wales. You are asked to be an interpreter during the lecture. Translate into Ukrainian the following comments.

1. The present organization of the judicial system today is partly based on the Judicature Act, 1873, and later statutes and has been greatly reformed by the Courts Act, 1971.

2. Criminal proceedings are held either in magistrates' courts or in the Crown Court.
3. Civil proceedings are heard either in magistrates courts or in the county court of the law.
4. Magistrates are often without legal training and knowledge .
5. The imprisonment for children under 16 was abolished in 1991 and Juvenile courts were introduced.
6. Crown Court has about 90 centres and is served by High Court judges, full-time "circuit judges" and part-time recorders.
7. Lay magistrates have the right to try the less important cases in the Crown Court while hearing appeals and committals for sentence from magistrates' courts.

Вправи на завершення, розгортання та редукцію ситуативних висловлювань

Ex. 23. In the students notes some words are missing. Choose the suitable word. Say what information is not needed for speaking about the court system in England and Wales.

try (v), trial (n)

1. A man may not be ... and punished for the same offence more than once.
2. ... is a judicial examination of a controversy.

indict (v), indictable (a), indictment (n)

1. Crimes of a serious nature, such as murder or treason, may be charged by ... only.
2. All ... offences in Britain are tried by a judge ... and a jury.
3. The accused was ... for violation of public order.

commit (v), commission (n)

1. It is normally the function of police officers to prevent ... of crime.
2. The purpose of punishment for a crime is to deter the criminal and others from ... similar crimes.
3. People who ... this kind of crime are not ordinary criminals.

offence (n), offender (n)

1. The part they played by the courts is only one part of the whole operation of punishing ...
2. The trial of the more serious ... takes place before a judge and a jury.

appoint (v), appointment (n), appointee (n)

1. The first ... of a judge in Ukraine is done by the President.
2. Ministers of the Crown (in Britain) are ... of the Prime Minister.
3. All judges of the Supreme Court in the USA must be ... by the President and approved by the Senate.

Ex. 24. Your friend is studying at the Law Institute. Now he is trying to write a short message as the reference material for the exam. Here are some notes to help you. They contain the necessary information, but you will have to expand them into full sentences.

Example:

to be organized...

The British judicial system is organized in the form of pyramid.

1. Magistrates court...
2. clerk of the court...
3. criminal cases...
4. civil cases...
5. Young criminals...
6. Crown courts...
7. House of Lords.

Ex. 25. The man is accused in robbing the bank. Will you draw the map the case will be tried? Predict all possible ways of hearing the case while analyzing penalties each court can impose.

III етап. Удосконалення лексичних навичок

Вправи на включення ЛО у просте висловлювання

Ex. 26. You are going to make the report "The Judicature in England and Wales" at the conference devoted to the topic "The power of judicial institutions in foreign countries". To ease the students' understanding you will have to make up the scheme.

Ex. 27. Tomorrow you will be asked at the English lesson. Predict what questions the teacher will ask you.

Вправи на включення ЛО у складне висловлювання

Ex. 28. Could you tell the class about the difference between the court system in Ukraine and the British one.

Ex. 29. At the lesson you won't have much time to analyze the court system in England and Wales. What would you dwell on while analyzing all appellate proceedings in Great Britain.

Література

1. Бухбиндер В.А. Очерки методики обучения чтению на иностранных языках. – Киев: Издательство при Киевском государственном университете издательского объединения «Вища школа», 1977. – С. 112-137.
2. Жлуктенко Ю.О. Методика викладання іноземних мов у вищій школі. – Київ: Видавництво «Вища школа», 1971. – С.101-132.